

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פרשת תרומה

א' אדר תשפ"ה

שבת פרשת שקלים

הפטרה: ויכרות יהודיע. אשכ': בן שבע שנים

שבת ב' ראש חודש אדר

ברכת הלבנה החל מחמישי בלילה

יום שישי הילולת משה רבנו – חידון השבת העולמי

יציאת שבת ר"ת: 18:47

גיליון 904

יציאת השבת:

18:14

ירושלים: 18:14

כניסת השבת:

17:06

ירושלים: 17:01

מי הקדימני ואשלם

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

נתינת התרומה למשכן היא בניין אב לכל התרומות והצדקות כולן. יש חשיבות שאדם יתן תרומה מתוך מחשבה טובה ללא שום פניה אישית של כבוד וכד'. וכן אמר התנא באבות (ג, ח): "תן לו משלך, שאתה ושלך שלו", תן לקדוש ברוך הוא ממה שנתן לך. כלומר, תן צדקה או הוצא ממונך לדבר מצווה מתוך הכרה שכל מה שאתה נותן, לא משלך אתה נותן, אלא משל בורא עולם. אכן עלינו לדעת, כי כל מה שיש לנו קבלנו ממנו. וכך דרשו (ויקרא רבה כז, ב) את הכתוב (איוב מא, ג): "'מי הקדימני ואשלם' - כלום עשית מזווה עד שנתתי לך בית! מעקה, עד שנתתי לך גג! ציצית, עד שנתתי לך מלית, (בגד)!"

ובהמשך אמר התנא: "וכן בדוד הוא אומר: 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'". הכתוב בדברי הימים, מתאר את השמחה הגדולה של העם על הזכות שנפלה בחלקם לתרום לבנין בית המקדש (דה"א כט, ט): "וַיִּשְׁמְחוּ הָעָם עַל הַתְּנַדָּבָם כִּי בָלַב שְׁלֹם הַתְּנַדָּבָו לָהּ וְגַם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ שִׁמַּח שְׁמִיחָה גְדוֹלָה". ובראותו את התרומה הגדולה שנאספה אמר דוד (שם יד): "וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי נַעֲצֹר פֶּחַ לַהֲתַנְדָּב כִּי זָאת כִּי מִקֶּדֶךָ הִכָּל וּמִקֶּדֶךָ נִתְּנָו לָךְ". כלומר, רק הידיעה כי כל נתינה שלנו היא אינה שלנו אלא מכוח ידך, ומשלך אנו נותנים לך, היא זו שגרמה שנתנדב כמות כזו. יהי רצון שיוכנו הקדוש ברוך הוא בעשיית צדקה וחסד, המקרבות את הגאולה, וכסמיכות פרשיות אלו: משפטים-תרומה, המזכירות לנו את דברי הנביא: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה".

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

ז' באדר

יום לידתו ופטירתו של משה רבנו

ז' באדר הוא היום שנולד בו משה רבינו ויום שנפטר בו לסוף מאה ועשרים שנה. שהקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש, שנאמר (שמות כג):
'את מקספר ימיוך אמלא'

תענית ז' באדר:

נוהגים חסידים ואנשי מעשה להתענות ביום זה ולומר 'סדר תיקון ליום ז' אדר' ככתוב בסידורים, לפי שמיתת צדיקים מכפרת והתענית עם תשובה ותפילה מכפרת, ויוצאת כפרה שלמה לכל ישראל: ובשנה מעוברת שיש בה שני אדרים, עיקרה של תענית זו באדר שני, ואולם יש שנוהגים תענית גם באדר ראשון, ונותנים טעם לדבר.

צפיה לישועה:

ביום זה, ז' אדר, צריך כל אדם לתת לבו לשני דברים שיהיו נטועים וקבועים אצלו לתמיד: צפיה לישועה, ויראת הדין:

צפיה לישועה כיצד? צא ולמד מלידתו של משה רבינו:

תחילת לידתו של משה רבינו בצער גדול היתה. שגור פרעה: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וזה שלש שנים ושליש שנה ששוטרי פרעה וכל עמו אורבים לכל אשה הרה בישראל וכיון שמלאו ימיה ללדת, והנה בן - מיד חוטפים אותו ממנה ומשליכים אותו היאורה ומטביעים אותו. מרחם אמו יצא למות. וכל ישראל, קטניהם עם גדוליהם שרויין בצער ומיואשין מן הישועה:

עמרם, גדול הדור היה כיון שראה את עמו בצער הגדול הזה, אמר, לשוא אנו עמלים! עמד וגרש את אשתו לבל יולידו עוד לתוהו, ואשתו כבר היתה מעוברת עם משה שלשה חדשים. עמדו כל ישראל וגרשו נשותיהם:

באותה שעה שרתה רוח הקדש על מרים בת חמש השנים, ואמרה: עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל! ויתאוששו אביה ואמה מדבריה ויתחזקו באמונתם ובצפתם לישועה וחזרו ונישאו זה לזה וכמוהם עשו כולם, והנה נולד מושיעם של ישראל!: וכמה צער ורוגז היו אחר לידתו של משה; כל עם פרעה, אנשים ונשים וטף, ארבו כולם לצודו ולהשמידו, והנה הוא מושלך הפקר במי היאור!

ואחר שנצל ממי היאור, שמא תאמר עברה הסכנה? והלא הסכנה גדולה עכשו שבעתים. שהרי נפל בעודו תינוק בין שני האריות, בבית פרעה הוא נתן, שמשם הזעם והחרון יוצאים על ישראל להשמדם, והרי תינוק הוא משה, את אביו לא ידע את אמו לא הכיר ואת כל עמו לא ראה - הרי יוסיפו בני עולה לענותו ויעשו גם אותו לצורר ישראל ונוסף גם הוא על שונאיו. ועדין פחדו של עמרם קים - לשוא אנו עמלים!:

עכשו בוא וראה כמה גדול כח האמונה וההתחזקות בצפיה לישועה, זו שפעמה בלב מרים והפעימה את לבות אחרים שמלאו אמונה וצפיה כמוה, אלמלא נולד משה מה טעם היה לכל העולם ומלואו, שהיה חוזר לתוהו ובוהו. ועכשו שנולד אף על פי שהוא נתון בין שני אריות - סוף שיצא משם ויושיע את כל עמו ויאיר לכל העולם בכל הדורות, ואת מלתעות רשעים ישבר, ואף הם יאמרו: ה' הצדיק!:

הא למדת, כמה צריך כל אדם בכל עת ובכל שעה להתחזק באמונה ולצפות לישועה:

יראת הדין:

יראת הדין כיצד? צא ולמד ממיתתו של משה רבינו. משה רבינו אדון כל הנביאים, שמיום שנולד שרתה בו רוח נבואה, והושיע לישראל, ועשה כל האותות והמופתים במצרים, וקרע את הים, ודרך בשמים, ותפס במלחמתן של מלאכים ושרפים וקבל תורה של אש, ודר תחת כסא של אש, ודבר עם ה' פנים אל פנים, ולמד תורה לכל ישראל, וכלכלם ארבעים שנה במדבר, ועשה מלחמה עם סיחון ועוג, והעמיד חמה ולבנה - כיון שחטא חטא קל במי מריבה, ונתמעט קידוש שמו יתברך בשגגתו, נגזרה עליו מיתה - על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל וגו' כי מנגד תראה את הארץ וישמה לא תבוא (דברים לב); ולא עמדו לו כל זכויותיו וצדקותיו אשר פעל עם ישראל כנגד מידת הדין, שהיא מידת האמת של בורא כל העולמים:

הא למדת כמה גדול עמקו של הדין וכמה צריך אדם להתירא מן החטא אפילו של שוגג, כל שכן מן החטא שאינו של שוגג:

מדרשי חכמים על לידתו של משה:

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי - להיכן הלך? אמר רב יהודה בר זבינא: שהלך בעצת בתו. תנא: עמרם גדול הדור היה, כיון שראה שאמר פרעה הרשע: קל הָבֵן הַלֵּוֹד הַיֶּאֱרָה תִשְׁלִיכֶהוּ (שם א), אמר: לשוא אנו עמלים. עמד וגרש את אשתו. עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו בתו: אבא, קשה גזרתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקבות; פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא; פרעה הרשע ספק מתקיימת גזרתו, ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק בודאי שגזרתך מתקיימת, שנאמר: וַתִּגְדַּר אִמּוֹ וַיִּקָּם לָהּ (ויקרא כב). עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. (סוטה יב).

וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֵוִי - 'והחזיר' - לא נאמר, אלא וַיִּקַּח. אמר רב יהודה בר זבינא: שעשה לה מעשה ליקוחים; הושיבה באפריון, ומרים ואהרן מרקדים לפניהם, ומלאכי השרת אומרים: אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה. (שמות רב א): וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן - והלא היתה מעוברת בו שלשה חדשים מקודם? אמר רב יהודה בר זבינא: מוקיש לידתה להורות; מה הורתה שלא בצער, אף לידתה שלא בצער (סוטה שם):

וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא - רבי מאיר אומר: טוב שמו. רבי יהודה אומר: ראוי לנביאות. רבי נחמיה אומר: טוביה שמו. אחרים אומרים: נולד כשהוא מהול. וחכמים אמרו: בשעה שנולד משה נתמלא כל הבית אורה. כתיב הכא: וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב, וכתיב התם (בראשית א): וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם כִּי טוֹב. (ילקוט שמות קסו):

ולמה השליכו אותו ביאור? כדי שיהיו חושבין האסטרולוגין שכבר הושלך למים ולא יחפשו אחריו: כיון שהושלך משה למים, אמרו: כבר מושלך מושיען במים. מיד בטלו הגזרה: אמר ר' אחא בר חנינא: אותו היום, ששי בסיון היה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה, ילקה במים ביום זה?

הַאֵלֶּף וְקָרָאתִי לָךְ אִשָּׁה מֵיִנְקַת מֶן הָעֶבְרִית - למה אמרה מרים 'מן העבריות', וכי אסור לו למשה לינק מחלב הנכריות? לפי שהחזירתו למשה על כל המצריות להניק אותו, ופסל את כולן. ולמה פסל? אמר הקדוש ברוך הוא: הפה שעתיד לדבר עמי, ינק דבר טמא? דבר אחר, למה פסל דדיה? אמר הקב"ה: זה עתיד לדבר עמי, למחר יהיו המצריות אומרות: זה שמדבר עם השכינה - אני הניקתיהו. (שמו"ר א): לפיכך לא ינק אלא מאמו.

(ע"פ ספר התודעה).

הלכות חודש אדר

א. משנכנס אדר מרבנים בשמחה [תענית (כט.)]. מגן אברהם (סי' תרפו סק"ה). וכמו שנאמר במגילת אסתר: והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, לומר שמזל החודש גורם לטובה. ולכן ישראל שיש לו קובלנא משפטית נגד גוי, ישתדל כמיטב יכולתו שהדיון בתביעתו יתקיים בחודש אדר, מפני שיד ישראל על העליונה בחודש אדר, וגבר ישראל. [ילקוט יוסף מועדים, עמוד רעג. חזון עובדיה פורים עמ' לא.]

ב. היוצא בשיירא או מפליג באניה בלב ים, ואינו מוצא מגילה כשרה להוליך עמו כדי שיוכל לקרותה בזמנה כראוי, יכול לקרות המגילה אפילו בתחלת החודש, אך לא יברך ברכות המגילה. אבל סעודת פורים ומשולוח מונות ומתנות לאביונים אינם נוהגים אלא בזמנם. [עיין בירושלמי: כל החודש כשר לקריאת המגילה שנא' והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, ובלבד עד חמשה עשר. והובא להלכה בראמ"ה (מגילה סי' תקנח). ובאור זרוע ח"ב (סי' תלח). ובשבולי הלקט (סי' קצה). אולם מרן הב"י (ס"ס תרפח) כתב, שני"ל דלא סמכין על הירושלמי בזה אלא בשעה"ד, כיון שלא הובא בש"ס דידן. וכ"פ בש"ע שם שיקראנה בלי ברכה. ויקראנה בלילה וביום].

ג. מנהג חסידים ואנשי מעשה (הבריאים) להתענות ביום שבעה באדר שהוא יום פטירת משה רבינו. ונוהגים לעשות לימוד בליל שבעה באדר, ומנהג יפה הוא. [ילקו"י מועדים. חזון עובדיה פורים עמ' לב. וראה בש"ע (ס"ס תקפ). והוא ע"פ הגמ' (קידושין לח). שפטירת משה בו' באדר].

ד. יש נוהגים שאם יש עשרה מתענים בבית הכנסת בשבעה באדר, מוציאים ספר תורה במנחה וקוראים ויחל. וכן השליח צבור אומר ברכת ענוו ברכה בפני עצמה בחזרה, כשאר תעניות צבור. ויש אומרים שאין נכון לעשות כן. ולכן שב ואל תעשה עדיף, והשליח צבור לא יאמר ענוו בחזרה ברכה בפני עצמה, אלא בשומע תפלה, וכן לא יוציאו ספר תורה במנחה לקריאת "ויחל". וכן לעניין נשיאות כפים, שב ואל תעשה עדיף.

ה. בימי מרדכי ואסתר נקהלו היהודים בשלשה עשר לחודש אדר לעמוד על נפשם ולהינקם מאויביהם, והיו צריכין לבקש רחמים מאת ה' יתברך שיעזרם. ומצינו שכאשר היו ישראל במלחמה, התענו שיעזרם ה', וגם משה רבינו עליו השלום ביום שנלחם עם עמלק התענה, ואם כן מסתמא גם אז בימי מרדכי ואסתר התענו ביום י"ג באדר. ולכן קיבלו עליהם כל ישראל יום זה לתענית ציבור ונקרא תענית אסתר, כדי לזכור שהבורא יתברך רואה ושומע תפילת כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו כמו שעשה לאבותינו בימים ההם. ומכל מקום אין תענית זו חובה כל כך כמו ארבע תעניות שכתובים במקרא.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפ"א: ציפורה ויוסף לוי. שרה בת שמחה. בנימין יהודה. עזר בן עישה. תקוה בת עישה. אלנה בת ג'אן. אסתר בת דבורה. מול בת ענלה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. דודא בן אביגיל. אלינה בת סלחית. וישראל לוי. חנה בת אהרן. עדן בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מייכל. דוד בשון ח"ו. לופ"ת: יוסף ושריין בן דוד ח"ו.

להחזרת נעדר צה"ל ושבויים ובהם: הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כין, צבי פלדמן. וכל החטופים והשבויים בעזה!

לעילוי נשמת: הר"ע יוסף. הר"מ אלה. דרב אברהם צוקרמן. רבי מסעוד מלל. רבי יצחק שושן. זנה וזה. סופר נחום. יצחק דרעי. מקסים חיים בעזר. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטאם. אורן מועלם. אליהו טרומ. דוד גרסובר. מירי פילק. מרים קרדיש. עמוס דמרי. סנאבוב במשה יהודה. יצחק זקמן סולק. נעים משה. אמנון נסים וסוליקה שושן. אליה מוביל. סידה שמעון. יפה גורי. יונה קלון. סימני בת חנו. ליטל שבת משה נעיה. חנה יצחק. אסתר חוד. אסתר בת תורא. אליה בת פריחה. תרצה וזקון. אסתר וענבר נחום. נדאל אלמליח. נעם הלוי. דוד מוביל. מיכל עמר. אריה בן שמעון. ציונה בת דוד. יצחק ולאה אסתר. אליהו אדרי. עיזה עמוס. רות יעקב. חנה רחל לוי. יונה ויוסף שרעבי. מרים יהודה. שמואל למברגר. נעמה בת מג'ודה. לאור רחמים. זק טל. עליזה מועלם. עליה חן. שרה אליאל. דוד ופריחה חן. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקוב. מיכאל וענקין. חסיבה ששפוטש. עישה דהן. בריכה סופן. כמיסל דיד. רפי עשור. איתי ופרני. מעין וסרר עשור. כמישה חן. מרים בת רחל. נאווה חן. אילה שדור. אורטל מבור. יצחק ושמחה אלו. אורי יצחק אלוז. ח"ד. יצחק בן פנעה ז"ל. סרן יאיר יעקב שושן ח"ד.

ולע"ג הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנגדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, ועיציליה צילה לבית משפחת ציטרון ח"ד. אברהם ולאה ציטרון ז"ל.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה